

Для ефективного управління якістю освітніх послуг, ВНЗ варто розробити систему оцінки ключових показників якості вищої освіти. На нашу думку, серед інших складових якісних характеристик освітніх послуг у царині вищої економічної освіти доцільно виділити:

- якість науково-технічної бази ВНЗ;
- якісний склад науково-педагогічного персоналу ВНЗ;
- якість організації навчального процесу.

Якість науково-технічної бази ВНЗ визначається наявністю у достатній кількості аудиторій, належним чином обладнаних навчально-тренувальних (комп'ютерних) центрів, бібліотеки, спортивного комплексу, зручних гуртожитків для проживання студентів. Науково-технічна база ВНЗ повинна забезпечувати для студентів можливість усебічного розвитку.

Якість науково-педагогічного персоналу ВНЗ визначається наявністю висококваліфікованих викладачів, які в достатній мірі вмотивовані не тільки передати знання, але й розвивати здібності та формувати нові компетенції студентів. Важливою вимогою до науково-педагогічного персоналу ВНЗ є постійний саморозвиток, успішне проходження підвищення кваліфікації, отримання різноманітних сертифікатів, участь у наукових дослідженнях тощо.

Для надання якісних освітніх послуг, велику роль відіграє якість організації навчального процесу. Належним чином організований навчальний процес повинен забезпечити його учасників достатньою кількістю часу для вивчення комплексу наук і дисциплін, передбачених навчальним планом. Ще одним важливим моментом в організації навчального процесу є неможливість отримання позитивної оцінки за дисципліну чи науку, в разі пропуску студентом значної кількості занять.

Отже, студентоцентризм має реалізовуватись як у сфері стосунків між викладачем і студентами, так і в сферах матеріально-технічного, науково-методологічного та організаційного забезпечення навчального процесу та дозвілля студентів.

### *Література*

1. Основні показники діяльності вищих навчальних закладів України на початок 2013/14 навчального року. Статистичний бюлетень / Відповідальний за випуск І.В. Калачова [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [https://ukrstat.org/uk/druk/publicat/Arhiv\\_u/15/Arch\\_vnz\\_bl.htm](https://ukrstat.org/uk/druk/publicat/Arhiv_u/15/Arch_vnz_bl.htm)

*Титаренко Д.В.*, аспірант кафедри управління освітою, Національна академія державного управління при Президентові України

## **ОСВІТА ВПРОДОВЖ ЖИТТЯ В СИСТЕМІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ**

Процеси реформування у вищій освіті та орієнтація на загальноєвропейські рекомендації щодо якості освіти передбачають зміни у вищій школі та модернізацію підготовки не тільки студентів, а й викладачів.

Нині підвищується неабияка роль освіти впродовж життя, яка має на меті не тільки забезпечення професійної зайнятості, а й всебічний розвиток і самовдосконалення особистості.

Система генерації і передачі знань за останні десятиліття зазнає кардинальних змін, а саме, стрімке оновлення знань, технологій, ідей, інноваційний тип прогресу та розвитку вимагає від кожного удосконалення та постійного розвитку знань, умінь і навичок. Звертаємо увагу, що нині обновиються близько 10 % теоретичних знань і майже 30 % професійних знань. Підготувати фахівця за 5–6 років навчання у вищій школі до професійного життя стає дедалі складніше, адже перед сучасною дорослою людиною постає безліч викликів, які обумовлюють необхідність постійно навчатись, підвищувати свою кваліфікацію, іноді навіть змінювати свою спеціальність [2].

Якість діяльності вищого навчального закладу залежить більшою мірою від якісного науково-педагогічного складу, від їх професійної підготовки. Розвиток професійних компетентностей у викладачів може забезпечити саме освіта впродовж життя, яка тісно пов'язана з неперервністю. Базова освіта повинна виступати тільки як основа, фундамент та доповнюватись програмами додаткової освіти. Безумовно, викладач ВНЗ окрім отриманих знань у процесі навчання в магістратурі та аспірантурі повинен професійно розвиватись упродовж усього життя.

Викладачеві освіта впродовж життя забезпечить: можливості для задоволення потреб професійно-особистісного росту; підвищення конкурентоспроможності з високими показниками рейтингу серед інших викладачів на ринку освітніх послуг; планування подальшої професійно (академічної) кар'єри; моральне задоволення від професійного зростання як засобу забезпечення потреб саморозвитку, самовдосконалення; участь викладача у грантах та отримання додаткових фінансових ресурсів на основі своєї конкурентоспроможності.

Натомість, студентів освіта впродовж життя викладацького персоналу забезпечить: отримання якісної професійної підготовки відповідно до фаху; конкурентоспроможність на ринку праці в результаті сформованої викладачами системи професійних компетентностей; підвищення мотивації до навчання за обраною спеціальністю, коли викладають висококваліфіковані науково-педагогічні кадри [1, с. 105–106].

У системі забезпечення якості вищої освіти процедуру освіти впродовж життя викладацького персоналу необхідно розглядати як етап, що є, з одного боку, початком професійно-особистісного розвитку викладача на етапі його післядипломної освіти в умовах науково-педагогічної діяльності, а з іншого – продовженням процедури визначення якості професійної діяльності академічного персоналу, що дає змогу також сформулювати систему освітніх потреб педагога.

### *Література*

1. Від контролю до культури якості: перезавантаження процесів забезпечення якості в українській вищій школі: практ. посіб. / За ред. С. Гришко, Т. Добка, О. Кайкової, В. Терзіяна, Т. Тіхонена. – Львів: Видавництво «Компанія «Манускрипт»», 2014. – 168 с. — С. 104–106.
2. Освіта протягом життя: світовий досвід і українська практика. Аналітична записка [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.niss.gov.ua/articles/252/>

*Уложенко В. М.*, старший викладач  
кафедри правового регулювання економіки

## **ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ ТА ЯКОСТІ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**

Орієнтація навчання на студента та забезпечення надання якісних освітніх послуг, належний рівень здобутих компетентностей, організації освітнього процесу неможливе без належного їх правового регулювання.

Необхідно наголосити, що нова редакція Закону України «Про вищу освіту» розмежовує поняття якості освіти та якості освітньої діяльності.

Якість вищої освіти – рівень здобутих особою знань, умінь, навичок, інших компетентностей, що відображає її компетентність відповідно до стандартів вищої освіти;

Якість освітньої діяльності – рівень організації освітнього процесу у вищому навчальному закладі, що відповідає стандартам вищої освіти, забезпечує здобуття особами якісної вищої освіти та сприяє створенню нових знань.

В цілому можна виділити три моделі правового регулювання якості освіти та якості освітньої діяльності: цивільно-правова, адміністративно-правова та змішана. Цивільно-правова модель ґрунтується на диспозитивному методі, коли основні положення щодо якості визначаються договором про освітні послуги. Так, договір може передбачати положення щодо коло навичок, умінь та інших компетентностей, які може здобути особа протягом навчання. Адміністративно-правова ґрунтується на методі владних приписів, отже положення щодо здобутих компетентностей визначаються державою через уповноважені державні органи, наприклад шляхом встановлення галузевих (фахових) стандартів освіти. Змішана передбачає поєднання моделей: діють як державні стандарти, так і недержавні стандарти, питання якості освіти регулюється також і договором про надання освітніх послуг.

Чинне законодавство України надає перевагу саме адміністративно-правовій моделі, про що свідчить аналіз положень Закону України «Про вищу освіту», «Статуту Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти» та інших нормативно правових актів. Незважаючи на реформаторський дух нової редакції Закону України «Про вищу освіту», питання забезпечення якості освіти та освітньої діяльності фактично залишились досить консервативними.

Так, Законом було передбачено створення Національного агентства із забезпечення якості освіти, як колегіального органу, що формується Національною та галузевими академіями наук України, вищими навчальними закладами, роботодавцями та студентами. Агентству також були надані повноваження у сфері акредитації (здійснює акредитацію освітніх програм та акредитацію спеціалізованих вчених рад) і ліцензування (проводить ліцензійну експертизу, готує експертний висновок щодо можливості видачі ліцензії на провадження освітньої діяльності у сфері вищої освіти).

Але акредитацію та ліцензування вищих навчальних закладів, як і раніше, проводить Міністерство освіти та науки України. Таке розмежування повноважень у сфері акредитації та ліцензування є недоцільним і створює додаткові бюрократичні процедури та перепони. Враховуючи викладене, доцільно завершити процес реформування забезпечення якості освіти та якості освітньої діяльності та передати всі повноваження у сфері акредитації та ліцензування єдиному органу.